

သက်တန့်နာအကြောင်းသိကောင်းစရာ

ဒေါ်သန္တာဝင်း

ဌာနစိတ်မှူး

ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနစိတ်

မေး - ဆရာမမင်္ဂလာပါရှင်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ မင်္ဂလာပါရှင်။

မေး - ဆရာမအနေနဲ့ အခုတစ်ပတ် သုတအဖြာဖြာတိုင်းရင်းဆေးပညာအစီအစဉ်ကနေ သောတရှင်တွေအတွက် ဘယ်အကြောင်းအရာကိုပြောကြားမှာလဲရှင်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ပါရှင် - အခုတစ်ပတ် သုတအဖြာဖြာတိုင်းရင်းဆေးပညာ အစီအစဉ်မှာ သက်တန့်နာဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတွေနဲ့ အနာဖြစ်လာရင် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမှာတွေကို သောတရှင်တွေဗဟုသုတရအောင် ပြောပြပေးသွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာမ - သောတရှင်တွေလည်းဗဟုသုတတွေတိုးပွားစေမှာပါရှင်။ ဆက်ပြီးပြောပြပေးပါဦး။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ပါရှင် - သက်တန့်နာကိုတိုင်းရင်းဆေးပညာမှာ ပါဠိလို“ဝိဒ္ဓမ္မိ”လို့ခေါ်ပြီး မြန်မာလို “သက်တန့်နာ” လို့ခေါ်ပါတယ်။အနောက်တိုင်းဆေးပညာအလိုအားဖြင့် “Deep Abscess”လို့ခေါ်သလို“Cellulitis”လို့လည်းခေါ်ပါတယ်။ သက်တန့်နာဖြစ်ရင် ဓားစတဲ့လက်နက်တွေနဲ့ ထိုးဖောက်စိတ်ဆွသလို ဝေဒနာခံစားရတဲ့အတွက်ကြောင့် “ဝိဒ္ဓမ္မိ”လို့ ခေါ်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။ သက်တန့်နာလို့ ခေါ်တာကတော့ မိုးရွာပြီးစအချိန်မှာရောင်စဉ် (၇)သွယ်နဲ့ လေးကိုင်းပုံစံထွက်ပေါ်လာတဲ့ သက်တန့် ရောင်စဉ်ရဲ့ အစနဲ့အဆုံးကိုရှာဖွေခက်သလိုအနာဖြစ်ရင် အနာရဲ့အစနဲ့အဆုံးကို ရှာဖွေခက်တဲ့အတွက် သက်တန့်ရောင်စဉ်နဲ့နှိုင်းယှဉ်ပြီး“သက်တန့်နာ”လို့ ခေါ်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။အနောက်တိုင်းဆေးပညာမှာဆိုရင်သက်တန့်နာဖြစ်ရင်

ကြွက်သားတွေရောင်တာ၊

သွေးပုပ်တွေ၊

ပြည်တွေများစွာထွက်တတ်တာကြောင့်Deep Abscessလို့ ခေါ်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာမ - သက်တန့်နာကဘယ်လိုကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုလည်း ပြောပြပေးပါဦးရှင်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ပါ - တိုင်းရင်းဆေးပညာအမြင်အရပြောရရင် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရဆိုတဲ့ သမုဋ္ဌာန်(၄)ပါးကိုလွန်၊ ယုတ်၊ လွဲမှားစွာကျင့်သုံးဖန်များတဲ့အတွက်

ကြောင့် ဥဏှတေဇောအကြောင်းခံပြီး အာပေါဓာတ်ခမ်းခြောက် ကာဝါယောဓာတ်အကျိုး ထင်တဲ့ အနာအမျိုးအစားဖြစ်ပါတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်မှာပုံမှန်ဖြစ်နေကျ မုဒုပထဝီကိုဝါယောဓာတ်ကဖောက်ပြန်ပျက်စီးစေတဲ့အတွက် အာကာသဓာတ်မရဘဲ အာပေါအာဗန္ဓနဖြစ်ကာအလုံးအကျိတ်တွေဖြစ်ပြီးနာကျင်ကိုက်ခဲတာတွေနဲ့အတူသက်တန့်နာဖြစ်လာပါတယ်။ ဥပမာပြောရရင် မညီညာတဲ့နေရာတွေမှာအိပ်တာ၊ ထိုင်တာများတာ၊ ထိခိုက်မိတာ၊ သွေးကိုဖျက်ဆီးတတ်တဲ့ အပြုအမူတွေပြုလုပ်ဖန်များတာ၊ အဆိပ်မိတာ၊ ပူပြီးခြောက်သွေ့တဲ့အစားအစာတွေ၊ ညဖက်မကုန်တဲ့ ထမင်းကျန် ဟင်းကျန်တွေကိုအစားများတာတွေကလည်း သက်တန့်နာကိုဖြစ်စေပါတယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာမ - သက်တန့်နာဖြစ်ရင်တွေ့ရမည့် လက္ခဏာတွေကိုလည်း ပြောပြပေးပါဦး။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့- အနာဖြစ်လာရင် ရောင်၊ နီ၊ ပူ၊ နာဆိုတဲ့ အနာရဲ့သဘောအတိုင်း သက်တန့်နာဖြစ်ရင် အနာဖြစ်တဲ့နေရာမှာအလုံးအကျိတ်တွေ့ရမယ်၊ အကျိတ်ပုံစံကလုံးဝန်းတဲ့ပုံစံရှိသလိုရှည်မျောမျောပုံစံလည်းရှိပါတယ်။ အကျိတ်ကမို့မောက်ကာရောင်တင်းနေမယ်၊ အတွေ့အထိကမာကျောနေမယ်၊ အရောင်အဆင်းကနီရဲနေမယ်၊ ကိုယ်သားကိုယ်ရေပူနေမယ်၊ တစ်ခါတစ်ရံမှာ အဖျားဝင်တတ်ပါတယ်။ အနာကပြည်တည်လာရင်လွန်စွာနာကျင်ကိုက်ခဲတတ်ပြီး အနာဖြစ်တဲ့အစိတ်အပိုင်းတွေကလှုပ်ရှားမှုမပြုနိုင်လောက်အောင် နာကျင်စွာခံစားရတတ်ပါတယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါ ဆရာမ - သက်တန့်နာကခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ ဘယ်လိုနေရာတွေမှာ ပေါက်တတ်တယ်ဆိုတာကိုလည်းပြောပြပေးပါဦးရှင်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ပါ - အာယုဗ္ဗေဒဆေးကျမ်းတွေမှာဆိုရင် နှလုံး၊ အဆုတ်၊ အသည်း၊ အဖျဉ်း၊ ကျောက်ကပ်၊ ချက်၊ ဆီးအိမ်၊ ပေါင်ရင်း၊ နားရင်း၊ အကြော၊ အရိုးနဲ့အသားစတဲ့ အစိတ် အပိုင်းတွေကသက်တန့်နာပေါက်တတ်တဲ့နေရာတွေလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အများအားဖြင့်ပေါင်ရင်း၊ ဒူးဖျား၊ လက်မောင်းရင်း၊ လက်မောင်းဆစ်၊ ခါးနှင့် ဂုတ်တွေမှာသက်တန့်နာအပေါက်များတာတွေ့ရပါတယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါ ဆရာမ - သက်တန့်နာကိုအနာ အမျိုးအစားခွဲထားတာတွေ ရှိရင်လည်းပြောပြပေးပါဦးရှင်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ပါ- သက်တန့်နာဆိုတာလေ၊ သည်းခြေ၊ သလိပ် သုံးပါးပေါင်းစုံ အပြစ်ပြုပြီးဖြစ်လာတဲ့ သန္နိပါတ် အနာမျိုးဖြစ်ပါတယ်။ အနာဖြစ်တဲ့ ကောဠာသတ ဝ္ဋပေါ်မူတည်ပြီးအနာအမျိုးအမည် သတ်မှတ်ထားတာတွေရှိပါတယ်။ အဓိကအားဖြင့်တော့ အနာဖြစ်တဲ့နေရာနဲ့ ဖြစ်တဲ့လက္ခဏာ ပေါ်မူတည်ပြီး အပြင်သက်တန့်နာနဲ့ အတွင်းသက်တန့်နာဆိုပြီးနှစ်မျိုးခွဲထားပါတယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါ ဆရာမ - အဲတာဆိုရင် အနာရဲ့ အမျိုးအစားကို ဘယ်လို ကြည့်ပြီးခွဲခြားရမယ်ဆိုတာကိုလည်းပြောပြပေးပါဦးရှင်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ - အနာရဲ့ အသွင်ပြင်လက္ခဏာကိုကြည့်ပြီးအမျိုးအစားခွဲခြားရပါတယ်။

အပြင်သက်တန့်နာမှာဆိုရင်အနာရဲ့လက္ခဏာတွေက -

အလုံးအကျိတ်ပေါ်မယ်၊

(ဒီနေရာမှာအကျိတ်ပုံသဏ္ဌာန်ကိုကြည့်ပြီးအကျိတ်ကလုံးဝန်းတဲ့ပုံစံရှိတာကို“သက် တန့်ခေါင်းတိုနာ”လို့ခေါ်ပြီးအကျိတ်ကရှည်မျောမျောပုံစံရှိတာကို“သက်တန့်ခေါင်း ရှည်နာ”ဆိုပြီးအပြင်သက်တန့်နာကိုပဲနှစ်မျိုးခေါ်တာလည်းတွေ့ရပါတယ်။)

နောက်ပြီးအနာဖြစ်တဲ့နေရာကရောင်တင်းနေမယ်၊ မာကျောနေမယ်၊

ကိုင်ကြည့်လိုက်ရင် ပူနေမယ်၊ နာကျင်ကိုက်ခဲမယ်၊ ပြည်တည်ပြီး ပြည်များ ပေါက်ထွက်မယ်စတဲ့ လက္ခဏာတွေကိုတွေ့ရပြီးအတွင်း သက်တန့်နာမှာဆိုရင် အနာရဲ့လက္ခဏာတွေက -

အလုံးအကျိတ် မပေါ်ဘဲ အနာဖြစ်ရာနေရာတစ်ဝိုက် ရောင်တင်းနေမယ်၊

အနာဧရိယာကတဖြည်းဖြည်းကျယ်ပြန့်လာပြီးအနာရဲ့အစနဲ့အဆုံးကိုလည်းရှာရခက် မယ်၊အသွေးအရောင်ကလည်းနီမြန်းနေပြီးကိုင်ကြည့်ရင် တခြားနေရာတွေထက် ပိုပြီးပူနေမယ်၊ အနာဖြစ်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကယားယံနေမယ်၊ တစ်နေ့တစ်နေ့ ပိုပြီးရောင်လာကာလွန်စွာနာကျင်ကိုက်ခဲနေမယ်၊

အနာကတစ်ဖြည်းဖြည်းစားပြီးပြည်များပေါက်ထွက်လာမှသာအနာဝကိုမြင်ရပြီး သွေးပုပ်၊ ပြည်ပုပ်များများစွာထွက်တတ်ပါတယ်၊

အဓိကသိသာတဲ့ အချက်တွေကတော့ သက်တန့်နာဖြစ်ရင် အနာကနက်ရှိုင်းပြီး လှိုင်းခေါင်းသဏ္ဌာန် လက္ခဏာရှိတာကိုတွေ့ရပါတယ်။ ဒါ့အပြင်

အပြင်သက်တန့်နာမှာ ဆိုရင် လူနာကခြေထောက်ကိုဆန့်လျှက်နေတတ်ပြီး ဒူးဆစ်ကိုကွေးခိုင်းလို့မရဘဲပေါင်အတွင်းပိုင်းနဲ့ ဝမ်းဗိုက်တို့မှာဖြစ်တဲ့ အတွင်း သက်တန့်နာမှာဆိုရင် လူနာကဒူးဆစ်ကွေးလျက် နေတတ်ပြီး

ခြေဆန့်လျှင်နာသောကြောင့် ခါးကော့လာတတ်ပါတယ်။ ခြေဖျားမကော့နိုင်၊ ခြေမထောက်နိုင်၊ လမ်းမလျှောက်နိုင် ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ သက်တန်းနာ ဖြစ်လာရင်အခုပြောခဲ့တဲ့ လက္ခဏာတွေကိုကြည့်ပြီး အပြင်သက်တန်းနာလား၊ အတွင်းသက်တန်းနာလားဆိုတာကိုခွဲခြားလို့ရပါတယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါ ဆရာမ - သက်တန်းနာဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတွေနဲ့ လက္ခဏာတွေကိုသိရပြီဆိုတော့ အနာဖြစ်ရင် ဘယ်လိုကုသပုံတွေ၊ လိုက်နာရမှာနဲ့ ရှောင်ကြဉ်ရမှာတွေကိုလည်းဗဟုသုတရအောင် ပြောပြပေးပါဦး။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ - ဟုတ်ကဲ့ - သက်တန်းနာစတင်ဖြစ်ပေါ်ပြီး အလုံးကျိတ် ထွက်ကာစအချိန်မှာဆိုရင် အာကာသရပြီးအကျိတ်ကြေအောင် အနုမြူမန်းဆေးကို အရက်ပျံ့နဲ့ပျော်လိမ်းပြီးဆားကြပ်ထုပ်ထိုးပေးရပါမယ်။ အဲလိုလုပ်ပေးခြင်းအားဖြင့် အနာနုရင်ကြေသွားပြီးအနာရင့်နေရင် ပြည်မြန်မြန်မှည့်ပြီး အကျိတ်ကပျော့လာပါမယ်။

အနာပြည်မှည့်လာတဲ့အခါမှာအနာမှာရှိတဲ့ သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တွေ ထွက်လာအောင် နွားနို့ကိုထန်းလျက်အနည်းငယ်နဲ့ကျိုပြီးတိုက်ကျွေးပေးရပါမယ်။ အနာပြည်မှည့်လျှင် အနာအတွင်းကပြည်နဲ့ သွေးပုပ်တွေကုန်စင်အောင် ညှစ်ထုတ်ပြီးအနာပတ်ဝန်းကျင်ကိုရေနွေးနွေးနဲ့ သန့်စင်ပေးရပါမယ်။ အဲဒီနောက်မှာ ပြည်နဲ့သွေးပုပ်တွေကုန်စင်အောင် သန့်စင်ထားတဲ့ ပျားရည်နဲ့ ဆားရောထားတဲ့ဆေးရည်ထဲကိုပတ်တီးကြိုးစကိုစိမ်ပြီးအနာဝထဲဆန့်သလောက် အပြည့်ထည့်ပေးရပါမယ်။ အဲဒီအပေါ်ကနေဆေးရည်ကို ပတ်တီးခေါက်မှာ သုတ်ပြီးအုပ်ပေးရပါမယ်။ အဲဒီအပေါ်ကနေနောက်ထပ်ပတ်တီးခြောက် တစ်ထပ်အုပ်ပေးပြီး ပလာစတစ်နဲ့ ကပ်ထားပေးရပါမယ်။

အဲဒီပုံစံအတိုင်းအနာအသားနုတက်သည်အထိဆေးထည့်ပေးရပါမယ်။ အနာကပြည်တွေကုန်စင်ကာအနာအသားနုတက်ပြီးအသားပြန်ပြည့်လာရင် ပျားရည်နဲ့ဆားခါးသုတ်ထားတဲ့ ပတ္တီးခေါက်ပေါ်ကနေသင်္ဘောရွက်နဲ့ ဆားခါးကို ရောကြိတ်ပြီးအုံပေးရပါမယ်။အဲလိုလုပ်ပေးခြင်းအားဖြင့် အနာရောင်တင်းမှုမရှိဘဲအနာအသားနုတက်တာမြန်စေပါ တယ်။

သောက်ဆေးအနေနဲ့ဆိုရင် - ငန်းမန်းနိုင်စေရန်အတွက် ဆေးအမှတ်(၆) ဟလီဒူစုဏ္ဏငန်းဆေးနဲ့ ဆေးအမှတ်(၂၃) ဆေးပုလဲကလာပ်ဆေးတို့ကို ဆတူရောစပ်ပြီးတစ်ခါသောက်ရင်(၄)ပဲခန့် တစ်နေ့(၃)ကြိမ် သောက်ပေးရပါမယ်။

အခိုးအာကာသရပြီးသွေးကြည်စေရန်အတွက် ဆေးအမှတ်(၁၇) သွေးဆေးနီကြီး ဒါမှမဟုတ် ဆေးအမှတ်(၃၅) ဇာတိလဝင်ဆေးကိုတစ်ခါသောက်ရင်(၄)ပဲခန့် အစားစားပြီးတိုင်းတိုက်ကျွေးပေးရပါမယ်။အပူအပုပ်တွေကင်းစေရန် ဆေးအမှတ်(၁၂) စက္ခုပါလဆေး(၄)ပဲသားကို ညအိပ်ရာဝင်ချိန်မှာရေအေးနဲ့ တိုက်ပေးရပါမယ်။ လိမ်းဆေးအနေနဲ့ကတော့ အခိုးအာကာသရပြီးငန်းမန်းကို နိုင်စေတဲ့ ဆေးအမှတ်(၄၃) အကင်းဆယ်ပါးဆေးကိုရေခပ်နွေးနွေးနဲ့ ကျဲကျဲဖျော်ပြီးအနာပတ်ဝန်ကျင်နဲ့ အနာဖြစ်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းအလိုက် လိမ်းပေးရပါမယ်။

အနာဖြစ်လာရင် စနစ်တကျကုသဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ အနာတွေကိုကုသတဲ့အခါမှာ ဆရာကသေချာကြည့်ရှုစစ်ဆေးပြီးအနာရဲ့အခြေအနေနဲ့ လက္ခဏာပေါ်မူတည်ကာဆေးချက်တွေကုသုံးတွေကိုလိုအပ်သလိုအဆင့်ဆင့်ဆောင် ရွက်ပေးရတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ သက်တန့်နာဖြစ်ရင် စနစ်တကျ ကုသမှုမခံယူတာ၊ ဆေးကုသမှုမှားယွင်းတာတွေဖြစ်ရင် အနာဖြစ်တဲ့ အစိတ်အပိုင်း ကောင်းစွာ မဖွံ့ဖြိုးတော့ဘဲ သေးသိမ်သွားတာ၊ ပုံမှန်လှုပ်ရှားမှုမပြုလုပ်နိုင်တာတွေ ဖြစ်သွားတတ်ပါတယ်။ အဲတာကြောင့် သက်တန့်နာဖြစ်ရင် တတ်ကျွမ်းနားလည်တဲ့ ဆရာနဲ့ စနစ်တကျကုသသင့်ပါတယ်။

လူနာအနေနဲ့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမှာကတော့ အဓိကအရေးကြီးတာက သန့်ရှင်းမှုပါပဲ။အနာကိုထိတွေ့ကိုင်တွယ်မည့်လက်နဲ့ အသုံးပြုမဲ့ပစ္စည်းတွေ သန့်ရှင်းဖို့လိုသလိုအနာပတ်ဝန်ကျင်နဲ့ အဝတ်အစားများသန့်ရှင်းဖို့လည်း လိုပါတယ်။ နောက်ပြီးညှော်နံ့တွေနဲ့ အနံ့ဆိုးတွေရှိတဲ့နေရာတွေကိုလည်း ရှောင်ရပါမယ်။ဝမ်းချုပ်မခံရပါဘူး။ အစားအစာအနေနဲ့ကတော့ အနာမန်းဝင်စေတဲ့ အစားအစားတွေဖြစ်တဲ့ နို့အမျိုးမျိုး၊ ဥအမျိုးမျိုး၊ ငှက်ပျောသီး၊ သင်္ဘောသီး၊ ပဲနှင့် ဝက်သား၊ အမဲသား၊ ငါးသလောက်၊ ငါးရှဉ့်၊ အသားအမျိုးမျိုး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်း၊ ပင်လယ်ငါးများ၊ မြေတွင်းအောင်းအစားအစာများကိုရှောင်ကြဉ်ရပါမယ်။

လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမှာတွေကတော့ -ငါးခူ၊ ငါးရံ၊ ငါးမြစ်ချင်း၊ ဗူးရွက်၊ ကန်စွန်းရွက်၊ခွေးတောက်ရွက်၊ ကျောက်ဖရုံသီးစတဲ့ အသီးအနှံတွေနဲ့ မုန်လာဥနီ၊ သွေးအားဖြစ်စေတဲ့ အစားအစာတွေကိုစားပေးရပါမယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာမ - သက်တန့်နာဖြစ်ရင် သတိထားရမည့်အချက်တွေရှိရင်လည်း ပြောပြပေးပါဦးရှင့်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ - သက်တန့်နာဖြစ်ရင် သတိထားရမှာတွေက အနာမပျောက်သေးဘဲ အနာက နာကျင်တဲ့ခံစားမှုမရှိတော့တာ၊ အခိုးအငွေအားနည်းလာတာ၊ ကိုယ်ပူရှိန်မြင့်တက်လာတာ၊ အနာကရေဓာတ်ခမ်းခြောက်လာတာ၊ လူနာက စကားပြောလေးလာတဲ့ လက္ခဏာတွေဖြစ်လာရင် လူနာရဲ့အသက်အန္တရာယ်ကို ထိခိုက်စေနိုင်တဲ့ အနေအထားဖြစ်လို့ ဂရုစိုက်ကုသရပါမယ်။

မေး - ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာမ - သက်တန့်နာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးသောတရှင်တွေ ဗဟုသုတတိုးပွားအောင် အခုလိုပြောကြားပေးတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ရှင်။

ဖြေ - ဟုတ်ကဲ့ပါရှင် - ကျွန်မကလည်းမြန်မာ့အသံကိုကျေးဇူးတင်ပါတယ်ရှင်။